

Quatre anys dels atemptats del 17-A: com evitar que la història es repeteixi?

Institucions i policia fan balanç de les iniciatives adoptades després dels atacs de Barcelona i de Cambrils del 2017, que ja han tancat la carpeta judicial amb la sentència de l'Audiència Nacional

Record a la Rambla pels atemptats del 2017. | ACN

El quart aniversari de l'atac **gihadista** de Barcelona i Cambrils arriba amb els tres únics supervivents de la cèl·lula terrorista de Ripoll tancats a presó i amb una sentència condemnatòria de l'**Audiència Nacional** (<https://www.naciodigital.cat/noticia/220545/penes-53-46-anys-presos-acusats-pels-atac-17-a>) : **53 i 46 anys** de presó per pertinença a organització terrorista a **Mohamed Houli** i **Driss Oukabir**, respectivament, i **8 anys** de presó per col·laboració a **Abdel Iazza**. Els fets jutjats es remunten al **17 d'agost de 2017**, quan pocs minuts abans de les cinc de la tarda, una furgoneta blanca conduïda per **Younes Aboyaqoub** (<https://www.naciodigital.cat/noticia/136892/mossos/confirmen/abatut/younes/abouyaqoub/autor/atac-barcelona>) va recórrer la **Rambla** matant a **13 persones**. Posteriorment, Aboyaqoub va fugir a **Zona Universitària** on va assassinar una altra persona. Després va fugir. Unes hores més tard, cinc membres de la cèl·lula terrorista mataven una dona al passeig marítim de **Cambrils** i eren abatuts pels **Mossos d'Esquadra**. Una setmana més tard, la policia va localitzar Aboyaqoub i va abatre'l.

El 17-A va commocionar **Catalunya**, especialment Ripoll, la vila d'origen dels autors materials

dels atemptats, a banda de les dues ciutats que van patir presencialment els atacs. Aquells fets van significar un abans i un després en la manera d'entendre moltes coses: com s'ha de fer front a l'extremisme violent i les ideologies d'odi? Què suposen la diversitat, la integració o la convivència? Com s'evita que es repeteixi la història? Després de quatre anys de treball, representants institucionals de la **Generalitat**, **Ripoll** i els **Mossos d'Esquadra** exposen els resultats obtinguts fins ara.

Només va caldre un mes des dels atemptats perquè la Generalitat impulsés un seguit d'actuacions per analitzar les causes, prevenir l'aparició de noves amenaces terroristes i lluitar contra les ideologies d'odi. L'aprovació el setembre de 2017 del **pla de ciutadania i de les migracions**, que s'havia de desplegar entre aquell any i el 2020, incloïa un programa d'intervenció per a l'eradicació de l'extremisme violent i les ideologies d'odi, que contemplava fins a **17 actuacions** capitanejades per la **secretaria d'Igualtat, Migracions i Ciutadania** i el **departament de Drets Socials**. El desplegament d'aquest pla va quedar aturat per l'aplicació de l'**article 155** l'octubre del 2017, almenys 7 mesos, fins que el maig de 2018 es va formar el nou Govern encapçalat per **Quim Torra**.

[noticiadiari]2/220581[/noticiadiari]

El programa preveia l'elaboració d'un "estudi independent sobre els factors de risc social i el **procés de radicalització** dels autors dels atemptats del 17A", "accions per a la rehabilitació de les persones que han caigut en l'**extremisme violent**", "plans individualitzats de rescat social dels joves en **situació de risc** per extremisme violent? o la "creació d'un programa encarregat del desplegament de les **actuacions socials** específiques contra l'extremisme violent i les ideologies d'odi", així com 13 actuacions més. **Les conclusions** de tot plegat s'havien de presentar el 2020, coincidint amb la finalització del període d'aplicació del pla.

Fonts del **Departament de Drets Socials** no han respost a **NacióDigital** les preguntes sobre si es va reprendre el pla amb l'executiu de Torra, i quines havien estat les conclusions de les tasques. Reconeixen un cert "desordre" pel traspàs de la **secretaria d'Igualtat** -la qual liderava el projecte i formava part del departament de **Drets Socials**- a la nova conselleria d'**Igualtat i Feminismes**. **Adam Majó**, director general per a la Promoció i Defensa dels Drets Humans, ha explicat que des del nou departament estan elaborant un document "en format de marc de detecció i prevenció dels extremismismes violents". El nou projecte inclou "tots els extremismismes violents", té en compte "el jove com una víctima" i s'elabora "des d'una perspectiva feminista". De moment, no és públic i encara s'ha de concretar la funció que tindrà.

[h3]Un nova manera d'entendre què és la convivència a Ripoll[/h3]

El fet que els autors materials de l'atemptat fossin veïns de Ripoll "totalment integrats i amb vincles" va "traumatitzar" el poble, relata **Núria Riera**, coordinadora de l'àrea de Ciutadania del **Consorci de Benestar Social del Ripollès**. Explica que existia el temor que es "trenqués" la convivència, la qual "mai havia estat un problema". La ciutadania va actuar de manera "exemplar" i el teixit veïnal es va implicar des del primer moment: "Tot el poble es va sentir interpel·lat per aquells fets", subratlla **Josep Maria Roig**, regidor de benestar social de l'**Ajuntament de Ripoll**. El 17-A va "descol·locar" tothom, en els dies posteriors, Ajuntament, institucions i veïns, van haver d'afrontar la situació des de la "inexperiència" i "molt tocats" pel que havia passat, recorda Roig.

El treball posterior es va centrar en replantejar com calia entendre els conceptes de **convivència** i **integració**, que segons Riera i Roig, havien fallat. "Aquestes persones complien amb el perfil d'integració al 100%, hi ha molts veïns que tenen records bons i sans amb aquests joves", relata Riera. "Un dels reptes que té encara Ripoll és intentar entendre les causes i els fets. I demanarà molt de temps", remarca Roig. En aquest procés de reconstrucció, es posa sobre la taula la qüestió de la **diversitat** "en totes les seves vessants", explica. "Per reconduir la nostra manera de viure, tothom ha de ser partícip en el debat, on el gran repte és com donem resposta a les diferents **sensibilitats**", subratlla el regidor.

El juny, el Consorci del Ripollès va presentar els resultats dels quatre anys de treball entre associacions, entitats, veïns i institucions per caminar cap a un nou model de convivència després del 17-A. Tot plegat queda recollit en el **Marc d'Intervenció Comunitària (MIC)** encaminat a les identitats socials, un pla que estableix **6 estratègies** -cooperatives, participatives, de sensibilització activa, de sensibilització passiva, d'ancoratge positiu i pal·liatives- amb diverses accions per assolir l'objectiu general de "promoure la reflexió i el pensament crític sobre la inclusió de les **identitats socials** per arribar a un model de convivència que es fonamenti en el respecte i el reconeixement de la identitat líquida de les persones". Aquest és un projecte que ha d'afrontar "el repte" d'encaixar amb la diversitat creixent, assegura Roig.

[h3]Prevenció i detecció[/h3]

En l'àmbit policial, els **Mossos d'Esquadra** aborden la lluita contra els extremismes violents i els processos de radicalització en 3 direccions: **investigació policial**, de manera continuada per grups especialitzats, **prevenció i detecció**, que es va reforçar i consolidar a partir dels atacs del 17-A amb el programa de **Prevenció, Detecció i Intervenció de Processos de Radicalització Extrema (Prodedae)**, que posa especial èmfasi en el **gihadisme** i la **ultradreta** a Catalunya. "La prevenició i la detecció és el front de treball que garanteix que l'amenaça estigui el més lluny possible de la ciutadania. Una persona en **procés de radicalització violenta**, encara està molt lluny de la possibilitat de cometre un atemptat", explica l'inspector Sánchez de la comissaria general d'informació dels Mossos d'Esquadra. En aquest sentit, la prioritat és "reforçar al màxim" la tasca preventiva i de detecció, i complementar-la amb la investigació.

La radicalització és **multicausal**, i en el cas de Ripoll, els Mossos han analitzat la integració des d'una perspectiva **estructural**: parlar català, anar a l'institut, tenir amics o jugar a futbol. "Són coses que veiem quan estem lluny", subratlla Sánchez. Per altra banda, la perspectiva **subjectiva**, conclou que, en apropar-se als joves, s'observava com el seu sentiment de pertinença era de rebuig manifest, explica l'inspector. A banda, intervenen altres qüestions, com l'educació, el creixement, la vida personal, els problemes familiars o les vivències familiars. També el context, que s'ha de tenir en compte que entre el període de 2015-2017, **Daesh** es trobava en plena expansió a **Síria i Iraq**, milers de ciutadans europeus es traslladaven a aquests territoris per combatre a les files gihadistes, i l'aparell propagandístic era molt potent i sofisticat: "El més potent mai vist en una organització terrorista", explica l'inspector.

La investigació dels autors del 17-A conclou que el conjunt de factors estructurals i subjectius van crear unes **necessitats sense cobertura** en els terroristes, que posteriorment les va omplir l'agent radicalitzador (imam) i la propaganda van omplir, van obrir la finestra d'oportunitat a l'inici d'un procés de radicalització violenta. Els Mossos en determinen el començament el darrer trimestre del 2014, abans de l'arribada d'**Abdelbaki es Satty a Ripoll**. "El procés de radicalització és llarg i no determina que una persona acabi atemptant", explica l'inspector. La prevenició és "l'èxit real" de la lluita contra els extremismes violents, i va més enllà de la tasca policial: "És fer societats que siguin resilientes als dogmes extremistes, en definitiva, no comptar amb la violència per aconseguir objectius".